CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Historia**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkusza:	MHIP-R0-100
Termin egzaminu:	13 czerwca 2023 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024[1]	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Zdający: 4) rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia kulturowe starożytnych cywilizacji Bliskiego Wschodu; 5) charakteryzuje wierzenia ludów tworzących cywilizację starożytnego Bliskiego Wschodu, z uwzględnieniem judaizmu. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji zawartych w obu źródłach.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 1. jest mowa o Jerozolimie, o czym świadczy m.in. informacja, iż jest to miasto będące stolicą dwóch narodów (arabskiego i żydowskiego) i świątynią trzech religii (judaizmu, chrześcijaństwa i islamu). Źródło 2. przedstawia starożytny Babilon – świadczą o tym nazwy geograficzne, np. rzeka Eurat, jak i historyczne – np. świątynie Szamasza, Marduka, Isztar, Wieża Babel.

Zadanie 2.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 3) opisuje różne formy ekspansji w świecie greckim ([…] wojny grecko-perskie […]). (PP)

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Rozstrzygnięcie: Tak
Przykładowe uzasadnienie:
Bitwa, w której zginął Leonidas [źródło 2.] – to bitwa w wąwozie Termopile, w czasie drugiej wojny grecko-perskiej w 480 r. Persowie wówczas wdarli się od północy – co jest zgodne z przedstawioną w źródle 1. trasą wyprawy Persów, którzy najpierw przeprawili się przez cieśninę Hellespont, a potem ruszyli na Helladę.

Zadanie 2.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	III. Świat starożytnych Greków. Zdający: III. Świat starożytnych Greków. Zdający: 3) opisuje różne formy ekspansji w świecie greckim ([…] wojny grecko-perskie […]). (PP)

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
B

Zadanie 3. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 2) omawia charakter ekspansji rzymskiej i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego. (PP) 1) charakteryzuje […] etapy ekspansji rzymskiej. (PR)

Zasady oceniania
2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
1 – F
2 – P
3 – F

Zadanie 4. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	V. Bizancjum i świat islamu. Zdający: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie […]. (PP) VI. Europa wczesnego średniowiecza. Zdający: 1) opisuje zasięg terytorialny, organizację władzy, gospodarkę i kulturę państwa Franków, ze szczególnym uwzględnieniem polityki Karola Wielkiego. (PP)

Zasady oceniania
2 pkt – za podanie prawidłowego imienia i przydomka władcy oraz za podanie prawidłowej nazwy państwa.
1 pkt – za podanie prawidłowego imienia i przydomka władcy ALBO za podanie prawidłowej nazwy państwa.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Władca: Karol Wielki
Państwo: Cesarstwo Bizantyjskie [Bizancjum, Cesarstwo Wschodniorzymskie]

Zadanie 5. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny […].	XII. Polska w XIV–XV w. Zdający: 3) wyjaśnia […] uwarunkowania związków Polski z […] Litwą w XIV–XV w. (PP) 1) ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej z perspektywy obu narodów. (PR)

Zasady oceniania
2 pkt – za przedstawienie jednego podobieństwa i jednej różnicy między opiniami.
1 pkt – za przedstawienie jednego podobieństwa albo jednej różnicy między opiniami.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie
Podobieństwo:
- w obu opiniach zauważono, że unia nie regulowała w precyzyjny sposób zasad zależności między Litwą a Polską.

Różnica:
- autor opinii ze źródła 1. uważa, że na skutek unii Litwa nadal pozostawała realnie samodzielnym i odmiennym państwem, natomiast autor opinii ze źródła 2. Twierdzi, że unia zapoczątkowała zanikanie państwowości litewskiej.

Zadanie 6.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XII. Polska w XIV–XV w. Zdający: 2) charakteryzuje […] rozwój przywilejów szlacheckich. (PP)

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Rozstrzygnięcie: Nie
Przykładowe uzasadnienie:
Przywilej A, mówiącym.in. o zakazie więzienia dla szlachty bez wyroku sądowego, został wydany przez króla Władysława Jagiełłę. Przywilej B, mówiący m. in. o niemożności wydawania nowych ustaw bez zgody sejmików ziemskich, został wydany przez Kazimierza Jagiellończyka.

Zadanie 6.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XII. Polska w XIV–XV w. Zdający: 2) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – P
2 – P
3 – F

Zadanie 7. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Zdający: 1) opisuje formy […] handlu w średniowieczu. (PR) XI. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany […] gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: lewantyńskiego
Przykładowe uzasadnienie:
Handel lewantyński obejmował szlaki łączące przez Morze Śródziemne Europę z Bliskim Wschodem, w późnym średniowieczu zdominowane przez włoskie republiki kupieckie – co jest widoczne na mapie.

Zadanie 8.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XVI. Reformacja i jej skutki. Zdający: 1) wyjaśnia religijne, polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując jej główne nurty i postaci;. (PP) XVII. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) charakteryzuje konflikty polityczne w Europie […]. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – P
2 – P
3 – F

Zadanie 8.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XIV. Odkrycia geograficzne i europejski kolonializm doby nowożytnej. Zdający: 1) charakteryzuje przyczyny i przebieg wypraw odkrywczych. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca prawidłowo wypełnione dwa wiersze tabeli.
1 pkt – odpowiedź zawierająca prawidłowo wypełniony jeden wiersz tabeli.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Źródło	Imię i nazwisko podróżnika, który stał na czele wyprawy opisanej w źródle	Władca/y, który/rzy sponsorował/wali wyprawę
Źródło 2. Fragment listu podróżnika	Krzysztof Kolumb	Izabela I Kastylijska [Katolicka] i Ferdynand Aragoński
Źródło 3. Fragment anonimowych notatek o wyprawie	Vasco da Gama	Manuel I Szczęśliwy

Zadanie 9. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XXII. Polityka […] zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Zdający: 1) omawia konflikty […] zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie panowania Wazów. (PP) – wyjaśnia […] międzynarodowe uwarunkowania XVII-wiecznych konfliktów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – F
2 – F
3 – P

Zadanie 10. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XIII. Kultura średniowiecza. Zdający: 4) charakteryzuje sztukę […] gotycką. (PP) XV. Czasy renesansu. Zdający: 3) charakteryzuje sztukę renesansową. (PP) XVII. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 3) charakteryzuje sztukę barokową. (PR)

Zasady oceniania
2 pkt – za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów i po jednej cesze każdego z nich.
1 pkt – za jednaj prawidłowej nazwy stylu i jego cechy albo za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Nazwa stylu 1.: gotycki
Cechy:
- ostrołukowe okna
- przypory

Nazwa stylu 2.: barokowy
Cechy:
- woluty
- gzymsy

Zadanie 11.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XVII. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) charakteryzuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w. (PR)

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Rozstrzygnięcie: Tak
Przykładowe uzasadnienie: Zgodnie z opisanymi w źródle 1. zasadami merkantylizmu państwo miało propagować rodzimą produkcję towarów i ich sprzedaż za granicą, przy jednoczesnym zmniejszeniu importu. Opisana w źródle 2. polityka angielska polegała na ustanowieniu monopolu na handel z koloniami, czyli była zgodna z zasadami merkantylizmu.

Zadanie 11.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XVII. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) charakteryzuje przemiany kapitalistyczne w życiu gospodarczym Europy Zachodniej XVI–XVII w. (PR)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – F
2 – F
3 – P

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	III. Dzieje nowożytne. XXIX. Epoka napoleońska. Zdający: 1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wydarzenie chronologicznie najwcześniejsze opisuje fragment B.
Wydarzenie chronologicznie najpóźniejsze opisuje fragment C.

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	III. Dzieje nowożytne. XXIX. Epoka napoleońska. Zdający: 1) charakteryzuje walkę Francji o dominację w Europie. 3) charakteryzuje genezę […] Księstwa Warszawskiego. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Fragment D
Przykładowe uzasadnienie: Na obrazie przedstawione zostało spotkanie cara Aleksandra I i cesarza Napoleona, do którego doszło podczas negocjowania traktatu pokojowego w Tylży. Postanowienia tego traktatu zostały przedstawione we fragmencie D, np. utworzenie Księstwa Warszawskiego.

Zadanie 13. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Zdający: 3) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk […]. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za sformułowanie dwóch prawidłowych argumentów.
1 pkt – za sformułowanie jednego poprawnego argumentu.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- W obu źródłach mamy do czynienia z krytyką działań i postaw o charakterze politycznym, demagogicznym, rewolucyjnym.
- W obu źródłach postulowana jest praca spokojna na rzecz umocnienia gospodarczego, praca organiczna.

Zadanie 14. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: – przedstawia reformy wewnętrzne w państwach zaborczych […] na początku XX wieku. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: do rewolucji 1905 roku
Przykładowe uzasadnienie: Na rysunku widać postać cara usiłującego za pomocą reform ugasić pożar rewolucji – jest to komentarz do wydarzeń z 1905 roku, gdyż w trakcie rewolucji bolszewickiej Rosja była już republiką.

Zadanie 15.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: 2) charakteryzuje różne nurty w sztuce na przełomie XIX i XX w. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową nazwę wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: symbolizm
Przykładowe uzasadnienie: Cechą symbolizmu w malarstwie były m. in. nierealność i bazowanie na emocjach. W przypadku tego obrazu zaprezentowana jest pewna wizja artysty, w której mieszają się różne historyczne momenty z dziejów narodu.

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Zdający: 1) analizuje […] następstwa wojny. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przyczyną decyzji o wykreśleniu Malczewskiego ze wiedeńskiego stowarzyszenia artystów była zmiana jego przynależności państwowej, która nastąpiła wraz z powstaniem państwa polskiego w 1918 roku.

Zadanie 16. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej […]; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny […]. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;	XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Zdający: 2) przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego; charakteryzuje słabe strony ładu wersalskiego; 3) charakteryzuje cele Ligi Narodów. (PP) 2) ocenia funkcjonowanie Ligi Narodów i skutki amerykańskiego izolacjonizmu. (PR)

3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	

Zasady oceniania

3 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych i tytułu oraz przedstawienie kontekstu historycznego.
2 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych lub tytułu oraz przedstawienie kontekstu historycznego.
1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wymowy rysunku wraz z interpretacją dwóch elementów graficznych lub tytułu bez przedstawienia kontekstu historycznego.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Wymowa rysunku nawiązuje do sytuacji po zakończeniu I wojny światowej, kiedy został ustanowiony nowy ład międzynarodowy (most), oparty na programie prezydenta USA W. Wilsona. Jednym z elementów tego ładu było utworzenie Ligi Narodów – organizacji, która miała stać na straży pokoju na świecie. USA, decyzją Kongresu, ostatecznie nie zostały członkiem tej organizacji, co ewidentnie osłabiło jej rangę – stąd tytułowa „dziura w moście". Brak USA w Lidze Narodów oznaczał niekompletność całego przedsięwzięcia. Wymowa rysunku stanowi krytykę polityki USA (postać Wuja Sama), polegającej na izolowaniu się od projektu Ligi Narodów.

Zadanie 17.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z […] dziejów ojczystych; II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 4) charakteryzuje życie polityczne w Polsce w czasie rządów sanacyjnych. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 17.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 5) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej z lat 30. (m.in. reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego). (PP)

Zasady oceniania
1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Kwiatkowski [Eugeniusz]

Zadanie 17.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Zdający: 5) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej z lat 30. (m.in. reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego). (PP)

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie
Afisz zawiera propagandowe hasło „Centralny Okręg Przemysłowy – źródło wiary w potęgę Narodu Polskiego” podkreślające znaczenie tej inwestycji nie tylko w aspekcie gospodarczym ale także emocjonalnym.

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Zdający: 1) omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941. (PP)

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wraz z odwołaniem do faktografii.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie
Komuniści (międzynarodówka komunistyczna) akceptowała w początkowym okresie II wojny światowej politykę III Rzeszy, ponieważ było to efektem paktu Ribbentrop-Mołotow z 1939 roku zakładającego podział stref wpływów w Europie między ZSRS i Niemcy hitlerowskie.

Zadanie 18.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego.	XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Zdający: 3) sytuuje w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne) (PP) 2) omawia narodziny […] Wielkiej Koalicji. (PR) L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Zdający: 2) ocenia znaczenie układu Sikorski-Majski […]. (PP)

Zasady oceniania
1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wraz z odwołaniem do faktografii.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie
W czerwcu 1941 roku III Rzesza i jej sojusznicy rozpoczęli agresję na Związek Sowiecki, co unieważniło podpisany wcześniej układ Ribbentrop-Mołotow. Komuniści będący pod wpływem ZSRS znaleźli się w grupie państw koalicji antyfaszystowskiej i od tego momentu zaczęli dostrzegać Polaków jako partnerów w walce z hitleryzmem.

Zadanie 19. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny i przedstawia skutki konfliktów zimnowojennych, w tym […] kryzysu kubańskiego […]. (PP)

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie prawidłowej nazwy kryzysu wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do dwóch elementów rysunku.
1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy kryzysu bez uzasadnienia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa kryzysu: kryzys kubański [kryzys karaibski]
Przykładowe uzasadnienie: Na rysunku zostali przedstawieni główni bohaterowie tego kryzysu: Nikita Chruszczow (ZSRS), Fidel Castro (Kuba) i John Fitzgerald Kennedy (USA). Chruszczow siedzi na wyspie mającej kształt Kuby i trzyma rakietę wymierzoną w USA. Istotą kryzysu było potajemne rozmieszczenie rakiet sowieckich na Kubie.

Zadanie 20. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Zdający: 3) omawia przemiany w Chinach po II wojnie światowej; charakteryzuje system maoistowski. (PR)

Zasady oceniania

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 21. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) […] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	LVII. Polska w latach 1957–1981. Zdający: 2) wyjaśnia genezę i następstwa kryzysów społecznych w latach 1968, 1970 i 1976. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: 1968

Przykładowe uzasadnienie:

Na fotografii są widoczne transparenty z napisami wyrażającymi niechęć wobec państwa Izrael oraz niechęć do studentów. Ma to związek z wydarzeniami Marca 1968 roku, które miały postać studenckich strajków i protestów, a których jednym ze skutków była antysemicka polityka władz PRL.

Zadanie 22.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Zdający: 2) opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 […]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Tadeusz] Mazowiecki

Zadanie 22.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego […].	LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Zdający: 2) opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 […]. (PP) LVII. Polska w latach 1957–1981. Zdający: 7) charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność” i ocenia jego wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce i w Europie.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe uzasadnienie.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Symbolika awersu (stocznia, kopalnia) nawiązuje do genezy „Solidarności” i strajków roku 1980, które ostatecznie doprowadziły do upadku komunizmu w 1989 roku.

Zadanie 23. (0–15)

Wymaganie ogólne		Wymaganie szczegółowe
Temat 1.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Zdający: 1) wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego; 2) przedstawia nowe zagrożenia zewnętrzne (Marchia Brandenburska, Zakon Krzyżacki, Mongołowie); 3) opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim; 4) charakteryzuje proces przezwyciężenia rozbicia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła. (PP) 1) charakteryzuje przebieg walk o tron senioralny w kontekście postanowień tzw. testamentu Bolesława Krzywoustego; 2) charakteryzuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce. (PR)

Temat 2.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX wieku. Zdający: 1) wyjaśnia cele i porównuje metody polityki zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej (w tym ziem zabranych) – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska; 2) porównuje zmiany zachodzące w sytuacji społeczno-gospodarczej w trzech zaborach; 3) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców; 4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej; dostrzega znaczenie języka, wiary, edukacji dla podtrzymania świadomości narodowej; 5) rozpoznaje przejawy odradzania się polskości na Górnym Śląsku, Warmii i Mazurach; 6) przedstawia genezę nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy), z uwzględnieniem ich przedstawicieli, w tym: Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego i Wojciecha Korfantego. (PP) 1) charakteryzuje rozwój przemysłowy ziem polskich, z uwzględnieniem urbanizacji; 2) charakteryzuje nowe klasy i warstwy społeczne. (PR)

Temat 3.	I. Chronologia historyczna. Zdający: 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych. III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający: 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym; 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.	XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Zdający: 1) wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym; 2) wyjaśnia genezę faszyzmu i charakteryzuje faszystowskie Włochy; 3) charakteryzuje drogę Hitlera do władzy w Niemczech; 4) charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną III Rzeszy w latach trzydziestych; 5) porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy. (PP) 1) porównuje systemy totalitarne charakteryzując ich imperialne cele; 2) wyjaśnia rolę ideologii w systemach totalitarnych i zjawisko kultu jednostki; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje przejawy kryzysu demokracji w okresie międzywojennym; 4) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS w latach 30. (w tym tzw. operację polską NKWD 1937–1938). (PR) XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Zdający: 2) porównuje i ocenia założenia i metody polityki III Rzeszy i Związku Sowieckiego w okupowanej Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem eksterminacji inteligencji i duchowieństwa.

Zasady oceniania

<table>
<tr><th colspan="4">A. NARRACJA HISTORYCZNA</th></tr>
<tr><th>Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej</th><th>Poziom argumentacji wypowiedzi</th><th>Liczba punktów</th><th>Poprawność merytoryczna</th></tr>
<tr><td rowspan="4">Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu</td><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu</td><td>12 pkt</td><td rowspan="20">Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych):
1–2 błędy merytoryczne (-1 pkt)</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego</td><td>11 pkt</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych</td><td>10 pkt</td></tr>
<tr><td>• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu</td><td>9 pkt</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu
(trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)</td><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego</td><td>9 pkt</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu</td><td>8 pkt</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu</td><td>8 pkt</td></tr>
<tr><td>• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego</td><td>7 pkt</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych</td><td>7 pkt</td></tr>
<tr><td>• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu</td><td>6 pkt</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do jednego elementu tematu
(pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)</td><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych</td><td>6 pkt</td></tr>
<tr><td>• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych</td><td>5 pkt</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych</td><td>5 pkt</td></tr>
<tr><td>• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych</td><td>4 pkt</td></tr>
<tr><td>• bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu</td><td>4 pkt</td></tr>
<tr><td>• zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu</td><td>3 pkt</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu</td><td>• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu</td><td>3 pkt</td></tr>
<tr><td>• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu</td><td>2 pkt</td></tr>
<tr><td>• powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu</td><td>1 pkt</td></tr>
<tr><td colspan="2">Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi.</td><td>0 pkt</td></tr>
</table>

B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI	**Liczba punktów**
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).	**3 pkt**
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowana).	**2 pkt**
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).	**1 pkt**
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów I/LUB jest nieuporządkowana, stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.	**0 pkt**